

Τω αὐτῷ μηνὶ κθ', μαρτύριον τοῦ Ἁγίου ἐνδόξου νεομάρτυρος Δημητρίου τοῦ Χιοπολίτου, τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀθλήσαντος, συγγραφέν παρά τοῦ ιεροδιδασκάλου Ἀθανασίου τοῦ Παρίου.

Στίχοι:

Θεσσαλονίκη, οὐκ ἔτι σοὶ μόνη κλέος ἔσται.

Δημήτριος Μάρτυς, καὶ γὰρ ἔχει καὶ Χίος.

Ἄλλον, ὃν εἵνεκα χριστοῖο κτάνον ἄνδρες ἀπηνεῖς.

Καὶ εἶπα, καὶ λέγω, καὶ δὲν θέλω παύσει ἀπὸ τοῦ λέγω, ἀπὸ ψυχῆς καὶ καρδίας, Εὐλογητὸς ὁ Θεός, ὅπου ἀκατάπαυστα δοξάζει τὴν Ἁγίαν τοῦ Πίστιν, μετὰ τὴν σταθεράν, καὶ πεπαρησιασμένην ὁμολογίαν τῶν νέων τοῦ Μαρτύρων, ὅχι δὲ μόνον ἐγώ, ἀλλὰ καὶ κάθε Χριστιανὸς Ὀρθόδοξος, ὅπου βλέπει καὶ ἀκούει κηρυττομένην παρηυσία τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τὴν Θεότητα, καὶ πανταχοῦ νικῶσαν καὶ θριαμβεύουσαν τοῦ Σταυροῦ τὴν δύναμιν, ὅλοι ἐξίσου εὐφραίνονται, καὶ μετὰ τὸν Δαβὶδ λέγουσι ἄθυμαστός ὁ Θεός ἐν τοῖς Ἁγίοις Αὐτοῦ. Ὅτι δὲν εἶναι βέβαια ἴδιον τῆς ἀνθρωπίνης σαρκὸς νὰ ἀντέχη καὶ νὰ υπομένη τὰ τόσα καὶ τόσα δεινὰ καὶ φρικτὰ κολαστήρια, καὶ τέλος πάντων, καὶ μετὰ χαρὰς νὰ τρέχη εἰς τὴν σφαγὴν ὅτι κατὰ τὴν δεσποτικὴν ἀπόφασιν ἄτο μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σαρξ ἀσθενής. Ἀκόμα δὲν εἶχε τελειώσει ὁλόκληρος χρόνος, ὅπου ἐδόξασαν τὸν Θεὸν οἱ καλλίνικοι στρατιῶται τοῦ Χριστοῦ, ὁ νέος Γεώργιος εἰς τὴν Ἐφεσον καὶ ὁ περίφημος Μάρκος ἐδῶ εἰς τὴν φιλόχριστον Χίον, καὶ ἰδοὺ Δημήτριος, νέος, γέννημα καὶ θρέμμα τῆς θεοσώστου πόλεως Χίου, παρηυσιάζεται εἰς τὸ ὑπέρτατον κριτήριον τῆς Βασιλευούσης τῶν Πόλεων, κηρύττει Θεὸν ἀληθινὸν τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, καταισχύνει, ὡς ἀπατηλὴν καὶ βέβηλον, τὴν τῶν ἐναντίων θρησκείαν καὶ τέλος, λαμβάνει παρά τοῦ ἀγωνοθέτου Χριστοῦ τοῦ ἀπροσωπολήπτου κριτοῦ, τὸν στέφανον τῆς λαμπρᾶς τοῦ Ἀθλήσεως, καὶ συναριθμεῖται μετὰ τὸν μυροβλήτην Δημήτριον, καὶ μετὰ τοὺς λοιποὺς ἀριστέας καὶ τροπαιοῦχοις τῆς ἀληθείας Μάρτυρας. Τούτου τὴν ἱεράν ἀθλήσιν οἱ τῆς Κωνσταντινουπόλεως Χριστιανοί, εἶδον μετὰ τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν, καὶ μετὰ δακρύων θεοφιλῶν ἐδόξασαν τὸν Θεὸν οἱ φιλομάρτυρες. Πρέπον δὲ καὶ χρειώδες εἶναι οἱ μὴ ἰδόντες Χριστιανοί νὰ ἀξιωθῶν τοῦ δεσποτικοῦ μακαρισμοῦ, ὅπου λέγει, ὅτι μακάριοι οἱ μὴ ἰδόντες καὶ πιστεύσαντες, ἤγουν ἐκ μόνης τῆς ἀκοῆς, καὶ νὰ δοξάσῃ οἱ ὅλοι τὸν Θεόν, ὅπου δείχνει τὴν θεῖαν τοῦ δύναμιν εἰς τὴν ἀσθένειαν τῆς ἀνθρωπίνης σαρκὸς. Λοιπὸν ἡ διήγησις τοῦ Μαρτυρίου τούτου, θέλει γίνῃ, καθὼς διὰ γραμμάτων, καὶ διὰ φωνῆς ἀξιόπιστων ἀνδρῶν, ἐφθασε νὰ ἔλθῃ εἰς ἡμᾶς. Ἦτον λοιπὸν ὁ καλλίνικος οὗτος Δημήτριος, καθὼς προεδηλώθη, γέννημα καὶ θρέμμα τῆς περιφήμου νήσου Χίου, ἀπὸ τοῦ μέρους ἐκεῖνο τῆς πόλεως, ὅπου ὀνομάζεται κοινῶς Παλαιόκαστρον ὅτι γονεῖς τοῦ δὲν ἦσαν λαμπροὶ κατὰ τὸ κοσμικόν, εἶχον ὅμως τὸν πλοῦτον τῆς θεοσεβείας, τὸν ὁποῖον μετέδωκαν καὶ εἰς τὰ τέκνα τῶν. Ὁ πατὴρ τοῦ ὀνομάζετο Ἀποστόλης, ἡ μήτηρ τοῦ Μαρουλοῦ. Ὁ Δημήτριος οὗτος, καὶ εἰς ἄλλος αὐτοῦ ἀδελφός Ζαννὴς καλούμενος, τὴν ἡλικίαν μεγαλύτερος, ἐξενιτεύθησαν, διὰ κυβέρνησιν σωματικὴν, εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, καθὼς κάμνουσι καὶ ἄλλοι πάμπολλοὶ τὸ μέσον ὅπου ἐμεταχειρίζοντο, διὰ τὴν αὐτὴν κυβέρνησιν, ἦτον ἡ πραγματεία τῆς τζοχατζοσύνης. Ὁ μεγαλύτερος ἀδελφός, ἦτον ὁ

Ζαννής έλαβε και γυναίκα εκεί μετά χρόνους ηρραβωνίσθη ομοίως και ο Δημήτριος εις το Σταυροδρόμι, με μία κόρη, πλην χωρίς την γνώμην του αδελφού του, και των μαστόρων του, καθώς ο ίδιος, προ του να παρρησιασθή, γράφει εις τον πατέρα του, και αυτά και τα ακόλουθα, όπου έχομεν να γράψωμεν, έως εις την ύστερην ημέραν, όπου άρχισε να ετοιμάζεται.

Οργισθέντες λοιπόν, ό,τε αδελφός του και οι μάστοροι, τον απέβαλον από λόγου τους' αποβεβλημένον από τον οντάν, μετά ολίγας ημέρας, ήρξατο και ούτως υστερείσθαι, κατά τον νεώτερον υιόν εκείνον του Ευαγγελίου, και ενθυμήθη πως είχε να πέρνη από το κονάκι του Σεχισελάμ, εις το οποίον είχε δοσμένον πράγμα βερεσιέν' όθεν διά να κάμη έξοδα, επήγεν εις το σεράγι διά να λάβη τα βερεσέδια' επήγε μη ηξεύροντας, πως του είχε στημένην παγιάδα ο διάβολος, διά να τον πιάση, καιφώς φευ' και έγινε. Ήτον αυτός όχι μόνον νέος, ως είκοσι ή είκοσιν δύο χρονών, αλλά και ωραίος πολλά την όψιν' όθεν και χωρίς να καταλάβη το ίδιον του κάλλος του έγινε προδότης εις την ψυχικήν απώλειαν' ότι πηγαίνοντας εκεί πολλάκις προτίτερα με πράγμα, η ίδια θυγάτηρ του Σεχισελάμ, βλέποντας τον, ετρώθη η κατάρατος την καρδίαν, ωσάν άλλη Αιγυπτί, από σατανικόν έρωτα προς τον καλλόν νέον' όθεν και κυριευμένη από τον δαίμονα του έρωτος, εζήτει ευκαιρίαν, να αυθαδιάση, και να δείξή την αναίσχυντον γνώμην της. Μη έχοντας λοιπόν ο Δημήτριος καμμίαν είδησιν από τα πονητρά διανοήματα και βουλεύματα της μαινάδος εκείνης, επήγεν, ως είπομεν, να ζητήση άσπρα. Τον εδέχθη εκείνη πασίχαρος' κάμε υπομονήν, τον είπε, και ανέβα, καθίσαι, έως να έλθη ο σαρατευτάρης' ετση τον είπε, και αναχωρήσασα, υπέστρεψεν μετ' ολίγον, ωσάν δαίμονας έμπροσθεν του, [καθώς γράφει ο ίδιος] με ένα ταγί καφέ, και ένα τζιμπούκι, και ταύτα δίδουσα, τον λέγει' τώρα δεν έχεις να γλιτώσης, από τας χείρας μου. ή πρέπει να γένης Τούρκος, να έλθης εις την πίστιν, ή να κοπή η κεφαλή σου, και να χάσης την ζωήν σου. Τι να κάμω, λέγει, ο δυστυχής; Διά να μη πάγω αξεμολόγητος, όντας αμαρτωλός, έκλινα και μη θέλοντας, και εδέχθη την βρομεράν τους πίστιν. Τούτο βέβαια το είπεν με πολλήν απλότητα και αφέλειαν, ήγουν το να μη πάγη ανεξομολόγητος' επειδή όχι μόνον δεν έμελλε να κολασθή ως αμαρτωλός, αλλά μάλιστα και ήθελε στεφανωθή ως Μάρτυς. Πλην τάχα ήθελε να φανερώση, πως αν δεν απέθνησκεν, ήθελε διορθώσει και τα πρώτα και τα ύστερα με καλήν μετάνοιαν και εξομολόγησιν ως τόσον, όπως και αν το έκαμε, το κακόν έλαβε τέλος, και ηρνήθη φευ' τον γλυκύτατον Δεσπότην του τον Ιησού Χριστόν, αλλά με λύπην του άκραν, και με δάκρυα θερμά, και νύκτα και ημέραν, όταν έμενεν μόνος του' πλην εγνωρίζετο πως έκαίεν η θλίψις την καρδίαν του, και η σκυνθρωπότης ήτον αχώριστος από το πρόσωπον του' και διά τούτο δεν τον εξεθάρρευαν να έυγη έξω, και τον εφύλαγαν με πολλήν προσοχήν, τάχα έως να συνηθίση.

Εστάθει λοιπόν ούτω φυλαττόμενος πενήντα εννέα ημέρας' είτα ευδόκησεν η θεία χάρις, και εύρε καιρόν επιτήδειον, τον βαθύτατον ύπνον του ραμαζανίου, όπου σχεδόν ήσαν αναίσθητοι από το βάρος του ύπνου, και ούτω κάνοντας τον Σταυρόν του, ερρίφθη έξω με όσην ησυχίαν, άλλην τόσην ογλιγωράδα, και πηγαίνοντας εις το Σταυροδρόμι, εκρύφθη εις το σπίτι ενός φίλου του Χριστιανού, χύνοντας ποταμό' πυσ δακρύων, και ξεσχίζοντας με τους όνυχας του τα μάγουλα του, με οιωγάς και στεναγμούς πικροτάτους, διά το μέγα κακόν όπου έπαθεν' έπειτα έκραξεν εκεί τον πνευματικόν του πατέρα, και εξομολογήθη με δάκρυα θερμά και με κατάνυξιν και συντριβήν καρδιάς ανείκαστον. Εκεί έκραξε και τον αδελφό του, και του επήρε συγχώρησιν

διά τα απερασμένα, χωρίς όμως να τον φανερώση τον σκοπόν όπου έβαλε του Μαρτυρίου` έπειτα έγγραψεν επιστολήν εις τους γονείς του, διηγούμενος εξ` αρχής πως, και πόθεν του συνέβη το μέγα πτώμα της αρνήσεως, τα οποία είναι αυτά τα ίδια όπου εγράψαμεν εδώ, και τους εξήτησε συγχώρησιν, διατί τους ελύπησεν υπερβολικά, φανρώνοντας τους, πως έβαλε σκοπόν να υπάγη να παρρησιασθή έμπροσθεν των τυράνων, διά να ομολογήση απ` αρχής τον γλυκύτατον του Ιησούν Χριστόν, όπου αφρόνως και παραλόγως τον ηρνήθη` και να μην λυπηθούν διά τούτο, αλλά μάλιστα και να χαρούν, και να τον δώσουν την ευχη τους, να τελειώση καθώς διψά η καρδιά του το σκοπούμενον` έπειτα, λέγει, εγώ έγρψα ταύτα έως εδώ, και το γράμμα αφήνω ανοικτόν εις τας χείρας του πνευματικού μου πατρός, διά να σας γράψη εκείνος, όσα μετά ταύτα έχουν να ακολουθήσουν, ομού και το τέλος μου.

Γράφει λοιπόν ο πνευματικός, ότι ευθύς έβαλε στοχασμόν διά να φύγη, και να υπάγη να θυσιάση την ζωήν του, και να χύση το αίμα του, διά να πλύνη την ανομίαν του, και κανένα πράγμα δεν εδυνήθη να του μαράνη την προθυμίαν του θανάτου, και να τον εμποδίση από το να μη φύγη` και με όλον όπου, όσα δύνανται να ευχαριστήσουν τας επιθυμίας ενός τόσον πολλά νέου, ήγουν και ηδοναί, και πλούτος και δόξα, και φορέματα πολυτελή και πολύτιμα, όλα τα ήυρε και τα είχε, με όλην την υπερβολήν` αλλ` ο μακάριος εκείνος έγινεν όλος διόλου θεόφρων και τα τοιαύτα καλά του ματαιίου τούτου κόσμου, όχι μόνον τα εβδελύσσετο, και τα εκαταφρόνε, ως κορπία και σκύμβαλα, αλλά και τα εμίσει, ως ψυχοβλαβή και απωλείας πρόξενα` όθεν έκλαιεν ακατάπαυστα, και από καρδιά του επαρακάλει τον Κύριον να τον ελεήση, να μην αποθάνη μέσα εις εκείνον το διαβολόσπητον, αλλά να τον αξιώση, να τον ομολογήση Θεόν αληθινόν, και να αποθάνη διά την αγάπην του.

Ούτω μετά δακρύων προσευχόμενος, και λέγων πολλάκις τους οίκους της Παναγίας Παρθένου και Θεοτόκου, και όσα άλλα ήξευρε, μίαν νύκτα, όπου έμεινε μόνος του, με το να εγειτόνευσαν γυναίκες τούρκισαις προς χαιρετισμόν, και οι σπιτικάις [ότι δεν ήτον μία, αλλά τρεις] εκαταγίνοντο εις την εκείνων δεξίωσιν` εκείνην την νύκτα, όπου ήτον η μνήμη του Αγίου Νικολάου, προσευχόμενος απεκοιμήθη` και εκεί βλέπει μίαν γυναίκα ωραιοτάτην` εκεί είδεν, όπου `λεστεκεν μακράν και ένας τζελάτης, και η γυνή είπεν εις τον Δημήτριον, εάν δε πέσης εις χείρας τούτου του δημίου, ήτοι του τζελάτη, δεν κληρονομείς τούτην την πανευφρόσυνην πεδιάδα. Εξύπνησεν ο νέος, εκατάλαβε πως είναι θέλημα Θεού, διά να μαρτυρήση, και εχάρη η ψυχή του, και εις το εξής έλαβε πόθον πολύ περισσότερον. Ταύτα εξομολογηθείς και φανερώσας εις τον πνευματικόν του, δεν ημόρεσεν ευθύς να λάβη την άδειαν, ότι ο πνευματικός εφοβήθη, μη ήσαν λογισμοί ανθρώπινοι, και το μεν πνεύμα πρόθυμον, κατά την δεσποτικήν απόφασιν, η δε σαρξ ασθενής` όθεν τον εσυμβούλευε να υπάγη εις καμμίαν Χριστιανοσύνην, και με την καλήν μετάνοιαν εδύνατο να σωθή. Αυτά και τα τοιαύτα τον είπεν` αλλά βλέποντας τον ότι επιμένει ζητώντας την άδειαν, ηθέλησε να τον δοκιμάση` όθεν τον εδιώρισε νηστείας, προσευχάς, μετανοίας` τον έδωσε και μερικά βιβλία πνευματικά, και εις τον σκοπόν του συμβάλλοντα. Αρχισε λοιπόν ο καλός Αθλητής να αγωνίζεται, και να κάνη τελείαν εκκοπήν παντός πράγματος, και να απερνά με ολίγον ψωμί και νερόν το ημερονύχτιον` και τας μεν ημέρας εξόδευεν εις την μελέτην των βιβλίων, χύνοντας ποταμηδόν τα δάκρυα, με καθημερινάς εξομολογήσεις, τας δε νύκτας επέρνα με προσευχάς, κτυπώντας το στήθος και την κεφαλήν,

λέγοντας ἄλλοίμονον εἰς ἐμέ, πῶς νὰ κάμω τέτοιον κακόν; Καὶ δύο φοραῖς ἐξέσχισε καὶ τὸ πρόσωπον τοῦ με τοὺς ὄνυχας τοῦ, διατὶ ἐπέσεν εἰς τόσην ἀσέβειαν. Ὁ δὲ πνευματικὸς τὸν ἐπαρηγόρει λέγοντας τὸν, πῶς ἡ εὐσπλαγχνία τοῦ Θεοῦ εἶναι ἀπειρος, καὶ τὸν ἔλεγε νὰ παρακαλῇ τὸν Θεόν, νὰ τοῦ ἀποκαλύψῃ με κανένα τρόπο, ἀν ἦναι θέλημα τοῦ νὰ λάβῃ τέλος ὁ σκοπὸς τοῦ. Ἡμέραις ἐπέρασαν δεκαπέντε με τούτον τὸν τρόπον, καὶ ἄλιν ὁ πνευματικὸς τὸν λέγει νὰ ἐπιτείνῃ τοὺς ἀγῶνας, καὶ νὰ ζητῇ τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ. Ὑπήκουσε μετὰ χαρᾶς ὁ νέος, καὶ αὐξάνει τὰς νηστείας, τὰς ἀγρυπνίας, τὰς προσευχάς, καὶ τὰ δάκρυα, γονατιστὸς ἐπάνω εἰς τὰ γυμνά σανίδια, εἰς καιρὸν υπερβολικῆς ψύχρας. Πέντε ἡμέραι εἶχαν ἀπεράσει, ὅπου ἔκανε ἐκεῖνας τὰς ὀλονυκτίους προσευχάς, καὶ τὴν πολλὴν ἐκείνην κάκωσιν τοῦ σώματος τοῦ, καὶ μίαν νύκτα, καὶ εἰς τὴν ὁποίαν ἐξημέρωνε Κυριακῆ, εἰς τὰς ἑνδεκάς ὥρας, προσευχόμενος σκοτεινά, με τὸ νὰ εἶχε σβσθῆ ἡ κανδήλα, ἰδοὺ βλέπει ἓνα φῶς υπερβολικόν, καὶ ἀκούει καὶ μίαν φωνὴν γλυκυτάτην, ἀνά μέσον τοῦ φωτός, ὅπου τὸν λέγει ἡ χάρις τοῦ Χριστοῦ Δημήτριε ἔχε θάρρος, ἐπειδὴ διὰ πρεσβειῶν τῆς Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου, ὁ Υἱὸς αὐτῆς ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς, εἶναι μετὰ σου, νὰ σε ἐνδυναμώσῃ, καὶ γενναίως καὶ οὐκ ἐκφοβῶν θέλεις τελειώσῃ τὸ μαρτύριον. Ταῦτα ἀκούσας ὁ γενναῖος, πεσὼν κατὰ γῆς πρὶν ἢ, μετὰ πολλῶν δακρύων, ἐδόξαζε καὶ εὐχαρίστει τὸν Θεόν, καὶ τὴν Θεοτόκον Παρθένον ἔπειτα εὐθύς γενομένης ἡμέρας, ἐμήνυσε τὸν πνευματικόν τοῦ, καὶ ἐπήγε, καὶ τὸν ἤρε βουτημένον μέσα εἰς τὰ δάκρυα καὶ οὕτω μετὰ θερμῶν δακρύων τοῦ ἐδιηγήθη τὴν ὁπτασίαν, καὶ ομοῦ οἱ δύο, ὁ τε πνευματικὸς καὶ ὁ Δημήτριος, ἐδόξασαν τὸν πανάγαθον Θεόν.

Λοιπὸν ὁ πνευματικὸς γνωρίζοντας ἐκ τούτων τὴν βουλήν τοῦ Θεοῦ, τὸν ἐμεταχειρίσθη καθὼς διατάσσει ἡ Ἁγία μας Ἐκκλησία, ἡγοῦν ἐδιάβασε ἐπ αὐτὸν τὰς ἱλαστικὰς εὐχάς, τὸν ἐχρίσθη τὸ Ἅγιον Μῦρον, τὸν ἠξίωσε τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων, ἡγοῦν τοῦ Παναγίου Σώματος καὶ Αἵματος τοῦ Χριστοῦ, τὴν τρίτην τὸ πρωί, καὶ τὸν ἀπέλυσε με δάκρυα, εὐξάμενος ἐπ αὐτόν, νὰ ἔχη ὁδηγόν καὶ συναρωγόν τὴν Κυρίαν Θεοτόκον, καθὼς καὶ τὸν υπέσχετο, ἕως εἰς τὴν υστέραν τοῦ ἀναπνοῆν.

Πηγαίνοντας λοιπὸν ἐπαρρησιάσθη εἰς τὸν Καϊμακάμην, καὶ τὸν λέγει Ἄυθέντη ἤξευρε, ἐγὼ ἡμῶν Χριστιανός, καὶ με βίαν καὶ δυναστεία με ἔφεραν εἰς ταύτην τὴν μιαν καὶ καταφρονημένην θρησκείαν ὅμως ἐγὼ, καὶ ἡμῶν, καὶ εἶμαι Χριστιανός, καὶ Χριστιανὸς θέλω νὰ ἀποθάνω, καὶ διὰ τούτο ἦλθα ἐδῶ, διὰ νὰ ὁμολογήσω ἐμπροσθεν σου, πῶς ἐσφαλα, καὶ νὰ κηρύξω τὴν ἀλήθειαν τῆς ἀγίας μου πίστεως. Λοιπὸν ἐσφαλα μεγάλως, τὸ ὁμολογῶ, μία εἶναι ἡ πίστις τῶν εὐσεβῶν καὶ ὀρθοδόξων χριστιανῶν καὶ ταῦτα εἶπω, ἔρριψε τὸ καβούκι κατὰ γῆς, καὶ ἐστάθη με σιωπῇ. Ὁ Καϊμακάμης ἐπρόσταξεν καὶ τὸν ἔφεραν τὸ καβούκι, καὶ ἄρχισε νὰ τὸν ὁμιλῇ με πολλὴν ἡμερότητα καὶ ἀπαλότητα, βλέποντας δὲ, ὅτι δὲν ἐδίδεν ὁ Μάρτυς καμμία προσοχὴν, ἀλλὰ μάλιστα καὶ ἐκαταφρόνει εὐθαρσῶς ὅσα τὸν ἔλεγεν, ἐπρόσταξε νὰ τὸν ρίψουν εἰς τὴν φυλακὴν, ἕως εἰς τὴν δευτέραν ἐξέτασιν, διορίζοντας νὰ τοῦ βάλουν δύο ἀλυσίδας, μίαν εἰς τοὺς πόδας, καὶ ἄλλην εἰς τὸν λαιμόν τὸ ἐσπέρας τὸν ἔβαλαν μπρούμιτα εἰς τῶν παρ' αὐτῶν λεγόμενον τουμπρούκι ἑκεῖνος δὲ ὁ αἰδιδίμος, ὅχι μόνον τίποτα δὲν ἐμικριψύχησεν, ἢ ἐσκυθρόπασεν, ἀλλὰ καὶ ἐχάρη μάλιστα κατ' ἀλήθειαν, καὶ τοῦ ἐφαίνετο πῶς εὐρίσκετο εἰς κανένα βασιλικόν θάλαμον, με πολλὴν ἀνάπαυσιν, καὶ ὀλονυκτὶς ἐπέρασε προσευχόμενος καὶ δοξάζων τὸν Θεόν, παρακαλῶντας τῶν μετὰ δακρύων νὰ τὸν ἀξιώσῃ, νὰ βάλῃ εἰς τὴν καλὴν

αρχήν, και τέλος καλός και μακάριον.

Ημέρας γενομένης, όταν άνοιξε το κριτήριο, πάλιν εκ προστάγματος έρχεται εις δευτέραν εξέτασιν` όλη η εξέτασις εστάθη κολακευτική νουθεσία, με υποσχέσεις και ταξίματα, καθώς συνηθίζουν οι τύραννοι να κάμουν εις τους θείους Μάρτυρας` βλέποντες δε, πως ο νέος έστεκεν αμετάβλητος εις την εξ` αρχής απόφασιν του, και ότι μισεί και καταφρονεί όλας του τας υποσχέσεις, ως αντιθέους και ψυχοβλαβείς, άρχισαν να τον φοβερίζουν, πως τους αναγκάζει να του κάμουν τα πάνδεινα` και εκείνος ο αξιάγαστος ακούοντας, έτοιμος είμαι, τους απεκρίθη, να υπομείνω και μάστιγας και κολάσεις και βάσανα κάθε λογής, διά την αγάπην του γλυκύτατου μου Ιησού Χριστού` και μη χάνετε καιρόν, αλλά κάμετε ό,τι έχετε να κάμετε, , ότι εγώ διά τούτο ήλθα. Τότε ο Καϊμακάμης τον λέγει με θυμόν` έτζι λέγεις εσύ, πως έχης να υποφέρης ότι σου κάμουν διά να σε προσκυνούν οι γκιαούρηδες, μα εγώ θέλω σου κόψει έξαφνα την κεφαλήν, διά να κολασθής. Τότε ο του Χριστού Μάρτυς τον απεκρίθη, πριν να κόψης εσύ εμένα, θέλει κόψει ο Θεός την εδικήν σου ζωήν, και να υπάγης ως ασεβής εις την αιώνιον κόλασιν. Ταύτα ειπόντος του Μάρτυρος, επρόσταξεν ο τύραννος και τον έβαλαν εις την φυλακήν, με απόφασιν τη επαύριον να τον θανατώση. Την ερχομένην ημέραν, επρόσταξε να φέρουν τον Μάρτυρα εις το κριτήριο` εις την αυτήν ώραν έφθασε είδησις, πως ήλθε ο Καπιτάν Πασσάς, και πηγαίνοντας ο Καϊμακάμης διά να τον δεχθή, τον έφθασε οργή θεϊκή, και πεσών εξέψυξε τόσον αιφνίδια` και ούτως επληρώθη η προφητεία του Μάρτυρος.

Γενομένου λοιπόν νέου Καϊμακάμη, δεν έλειπαν να τον παρρησιάζουν καθημερινώς εις το κριτήριο, και πότε με κολακειάς, πότε με απειλάς τον εμεταχειρίζοντο, αλλ` ο γενναίος Αθλητής, και εις τα δύο είδη εφάινετο και έμενεν, ως άλλος αδάμας στερεός και ανένδοτος. Ημέρας απέρασαν επτάς, όπου εδοκίμαζε των ασεβών τα παράλογα εκείνα προβλήματα, και πάλιν βλέπει την αυτήν οπτασίαν μέσα εις την φυλακήν, και με κάποιον την εμήνυσεν εις τον πνευματικόν του πατέρα. Τη ογδόη ημέρα, πάλιν τον εύγαλαν εις τον Καϊμακάμην, και εκεί ύβρισε την θρησκεία τους, διά να τους ερεθίση, να τον τελειώσουν το ογλιγορ`βτερον. Ο τύραννος επρόσταξε τους υπηρέτας, κτυπώντας και σπρώχνοντας να τον υπάγουν εις τον Κριτή της Πόλεως, όπου τουρκιστί τον λέγουν Σταμπόλ Εφέντην` τον άρχισε και αυτός με τας συνηθισμένας κολακειάς, δείχνοντας πως ελυπείτο την νεότητα του, και υποσχόμενος να του κάμη όλα εκείνα, όπου ημπορούν να τον ευχαριστήσουν` έπειτα βλέποντας πως εκαταφρόνει τα μεγάλα του ταξίματα, άρχισε να αγριεύη, και να τον φοβερίζει, λέγοντας του, ό,τι επειδή καταφρονείς, και δεν μου ακούεις, εγώ εξ ανάγκης πρέπει να δώσω το ιλάμισου, διά να σε θανατώσουν ανελεήμονα` και ο Μάρτυς παρευθύς με φωνήν μεγάλην λέγει` εις τον Θεόν παραδίδω την ψυχήν μου, έτοιμος είμαι. Τούτων ούτω ρηθέντων, τον έστειλεν οπίσω εις τομ Πασσιά Καπισί` εκεί τον έστρωσαν εις το ξύλον, δίδοντας του με μεγάλην ασπλαγχνίαμ έως επτακοσίους ραδισμούς και επέκεινα` έπειτα τον έβαλεν εις το τουμπρούκι, ούτω παντελώς ανεπιμέλητον` του έκαναν δε την βάσανον δριμυτέραν, επειδή και εις τόσην υπερβολικήν ψύχραν, έχυναν και νερόν υποκάτω του, το οποίον εκρυσταλλούτο, και του επροξένει οδύνην ενείκαστον, ο δε γενναίος του Χριστού Αθλητής, με μεγάλην υπομονήν υπέμεινε τους πόνους των πληγών, του ψύχους, και της του ξύλου θλίψεως, και εδόξαζε τον Θεόν, ευχόμενος και παρακαλώντας τον να τον αξιώση και του μακαρίου τέλους του Μαρτυρίου.

Κειμένου λοιπόν εις την φυλακήν του καλού Χριστομάρτυρος, ηκολούθησαν δύο περιστατικά, τα οποία κατ' αλήθειαν είναι άξια των όλων στεφάνων του ουρανού· το πρώτον είναι, ότι το λυσσασμένον, και πάντολμον εκείνο γύναιον, όπου εξ αρχήν τον επεβούλευσε εις τα καίρια, μαθούσα πως ήτον εις την βασιλικήν φυλακήν, ετόλμησε η μαινάς, και επήγεν αυτοπροσώπως εις τον Καϊμακάμην, λέγουσα, πως είχε λογαριασμόν με αυτόν, και εξήτησε την άδειαν, διά να υπάγη να τον ανταμώση, ελπίζουσα η αφρονεστάτη, πως ημπορούσε να τον κερδίση. Έλαβεν την άδειαν, επήγεν εις την φυλακήν, τον αντάμωσε, και εδώ τώρα καθ' ένας ας στοχασθή, ένα τοιούτον γύναιον, όπου άναπτε με όλας τας φλόγας του έρωτος, και καθολικά δεν ήτον άλλο, παρά ένα έμψυχον όργανον της σατανικής δυνάμεως· τι δεν είπε; Και τι δεν έπραξε; Και ποίους τρόπους δεν εμεταχειρίσθη η μιαιωτάτη, διά να υποχαλάση και να χωνώση τον τόνον της ψυχής του γενναίου Αθλητού; Αλλ' χάρις τω νικοποιώ Σωτήρι Χριστώ, ότι την δεινήν ταύτην πείραν του Βελιάρ, ματαιάν ανέδειξε η στερρότης εις τον Χριστόν, του καλλινίκου Δημητρίου· και ανεχώρησεν αισχρώς το κακογύναιον ειπούσα· έλαβα τον λογαριασμόν μου, και τώρα κάμετε τον, καθώς θέλετε. Το άλλο διήγημα είναι, ότι οι Χριστιανοί, και μάλιστα οι Χίοι, ως συμπρατιώται, το άδηλον φοβηθέντες των αγώνων, μη τύχη δηλαδή και υπενδώση, και μείνη εις την ασέβειαν, μη δυνηθείς να βαστάξη τας κολάσεις μέχρις τέλους, εστοχάσθησαν να δαπανήσουν παρά τοις δυνάσταις ικανήν ποσότητα χρημάτων, και να τον απολύσουν από την φυλακήν, τάχα ως τρελλόν, και κατεύνασαν οι κρατούντες, καταβεσθέντος του ζήλου της πίστεως, υπό του ύδατος της φιλοχρηματίας. Αλλά τι; Μανθανάνει ταύτα ο άδολος και ειλικρινής Αθλητής, και συγκίζεται εις το άκρον, και ως εχθρούς μεγίστους ενόμισεν εκείνους, όπου επεχείρησαν να τον εστερήσουν από τον μαρτυρικόν στέφανον, διά τον οποίον, και πάντα εκαταφρόνησε, και πάντα υπέμεινε τα μέχρι τότε· όθεν τους μηνά, μάλιστα να προσεύχονται, και παρακλήσεις εις τας εκκλησίας να μοιράσωσι, διά να τον ενισχύση η χάρις του Χριστού να τελειώση ευαρέστως τον δρόμον του. Εύγε και υπέρευγε καλλίνικε Μάρτυς του Χριστού Δημήτριε! Μάρτυρος όντως έδειξας και νουν και καρδίαν και προθυμίαν απ' αρχής μέχρι τέλους ασύγκριτον. Αγκαλά και το επιχείρημα των καλών εκείνων χριστιανών, εφάνη εναντίον εις την βουλήν του Μάρτυρος, όμως διά το άδηλον, ως είπομεν της εκβάσεως, είχε λόγον ο φόβος τους, διά τι με όλον όπου δεν ηξεύρομεν κατ' είδος τα βάσαν όπου έπασχε, με όλον τούτον εμάνθανον, ότι τα έκακαν πολλά και ο τζελάτης είπεν· όταν τον έθαπταν, ότι και τούβλα αναμμένα του έβαλαν εις την κεφαλήν, και εις το πρόσωπον, και άλλα πολλά τον έκαμαν· και πάλιν λέγει άλλα, όταν τον εκατέβασαν εις του Μποστατζίμπασι· και ταύτα έλεγεν ο τζελάτης· επαινώντας τον, ότι τα πάντα υπέμεινε με πολλήν γενναιότητα. Αλλά ας έλθομεν εις την σειράν της μακαρίας του Αθλήσεως.

Τη εννάτη, αφ' ου ήρχισεν ο αγών το πρωί, τον επαράστησαν τελευταίον εις το κριτήριο, και τότε βλέποντες το αμετάθετον της γνώμης του, εξέδωκαν την απόφασιν του θανάτου του, ίνα δηλαδή διά ξίφους τελειωθή εις το Μπαλούκ παζάρι· και λοιπόν ευθύς του έδεσαν τας χείρας, και εκβάλλουσιν αυτόν ασκεπή την κεφαλήν, γυμνόν τους πόδας, και φέρουσιν αυτόν εις τον ορισμένον τόπον της καταδίκης. Ο δε Μάρτυς του Χριστού, εις όλον τον δρόμον, εφώναζεν εις τους Χριστιανούς, να τον συγχωρήσουν, και να παρακαλούν τον Θε'πον, διά λόγου του. Φθάσας εις τον τόπον της καταδίκης, ηρώτησε τον τζελάτην, που θέλεις να γονατίσω· και γονάτισεν·

επεχείρησεν ο τζελάτης, να του δέση τα ομμάτια κατά την συνήθειαν` αλλ` ο γενναίος δεν ηθέλησεν` αλλά γονατιστός ων, εφώναξε μεγάλη τη φωνή` μνήσθητι μου Κύριε εν τη βασιλεία σου` και τούτο ειπών τρεις φοραίς, έκλινε την κεφαλήν, εις το ξίφος του τζελάτη, και παρέδωκεν την μακαρίαν του ψυχήν εις χείρας Θεού, τη κθ του Ιανουαρίου μηνός` νέος έως είκοσι δύο χρονών, και επάνω εις αυτό το τρυφερώτατον και χαριέστατον άνθος της νεότητος, καταφρονεί όλον από μιας τον κόσμον, και προδίδει μετά πάσης χαράς, με όλην την ορθήν κρίσιν του νοός του, εις θάνατον την γλυκυτάτην του ζωήν, διά να κερδίση την αιώνιον, ήτοι αυτόν τον Κύριον ημών Ιησούν Χριστόν.

Αυτά και τα τοιαύτα ανέπεσαν τα πλήθη των φιλομαρτύρων Χριστιανών, και έδειξαν εκείνην την αξιοσημείωτον συνδρομήν εις την μακαρίαν του σφαγήν, ιερωμένοι ομού τε και λαϊκοί` ότι οι Αγαρηνοί με δαρμούς, όπου αλύπητα και αδιάκριτα κτυπούσαν, και τους εδίωχναν οπίσω, δεν εδυνήθησαν να εμποδίσουν την ορμή τους, όπου εστριμόχωντο, και συνωθούντο αλλήλοις, διά να βουτήσουν εις το μαρτυρικόν αίμα, άλλος μανδήλι, άλλος βαμβάκι, και να αρπάσουν ποίος τρίχας από την αγίαν του κεφαλήν, ποίος κομματάκι από τον λαιμό, και ποιος κανένα κομμάτι από τα φορέματα του` μάλιστα και πολλοί τυπτόμενοι έλεγον, ότι ο Μάρτυς απέθανε διά την αγάπην του Χριστού, και ημείς διά να λάβομεν παραμικράν χάριν από τον Μάρτυρα, τι μεγάλον κακόν επάθαμεν, αν φάγομεν δύο τρεις ραβδιαίς; Κατά αλήθειαν Μάρτυρες οι φιλομάρτυρες ούτοι τη προαιρέσει, κατά τον Μέγαν Βασίλειον` διατί αν από μόνον τον από καρδιάς μακαρισμόν του Μάρτυρος, αποφασίζει ο Πατήρ, πως γίνεται Μάρτυς τη προαιρέσει, και χωρίς πυρός, χωρίς διωγμού αξιούται ο γνησίως μετανοήσας, των ιδίων στεφάνων όπου έλαβεν ο μαρτυρήσας, πως δεν είναι πολλώ μάλλον άξιοι των αυτών μισθών, ούτοι οι Χριστιανοί, όπου δεν εσηήφισαν το πλήθος το αναριθμητον των ασεβών, ουδέν έβαλαν εις τον νουν παντάπασι τον θυμόν όπου έβραζε μέσα εις τας καρδιάς τους, διά την ύβριν της βδελυράς τους θρησκείας, αλλά φανερά και ομολογουμένως, έμπροσθεν εις τα ομμάτια τους, επιμούσαν και εδόξαζαν εκείνον, όπου αυτοί εθανάτωσαν, ως εχθρόν και υβριστήν της εναγούς των πίστεως; Εγώ με τον θείον Βασίλειον επαινώ και τούτους τους Χριστιανούς, και όσοι άλλωι δείχνουν εις τους Μάρτυρας την αυτήν φιλομάρτυραν γνώμην και διάθεσιν` όσοι δε άλλως στοχάζονται, φανερόν ότι φρονούσι πως πρέπει οι Χριστιανοί να ήναι και να μένουν ακίνδυνοι και αβλαβείς από κάθε ενδεχόμενον κακόν` αλλά μία τοιαύτη γνώμη, ποτέ δεν εφάνη δόκιμος, ούτε όταν έβραζαν πανταχού οι διωγμοί των παλαιών τυράννων` και όχι μόνον εκκλησιαστική δεν είναι, αλλά ουδέ καν πολιτική. Αλλά επί το προκείμενον επανέλθομεν.

Από ένα παρόμοιο ζήλο κινούμενος, ένας ευλαβής αρχιδιάκονος ενός επισήμου Αρχιερέως, εσυμφώνησε με τον τζελάτην να τον δώση το μανδήλιον του, και όταν αποκεφαλίση τον Μάρτυρα, , να αποσφογγίση επάνω εις εκείνο την σπάθην του, και να λάβη παρά αυτού εισκοσιπέντε γρόσια` έγινε ούτω` το μανδήλιον ήτον λευκόν` και ω του θαύματος! Έτσι καθώς ήταν διπλωμένον, πάντη ανεπιτεχνήτως, και χειρίν αοράτω, ευρέθησαν εις διάφορα μέρη του μανδηλίου σταυροί ενετυπωμένοι με το ίδιον μαρτυρικόν αίμα. Και τούτο δεν το είπεν, ούτε το έγγραφεν ένας, ή δύο, αλλά πάντες απλώς και ομοφώνως και είπαν και έγγραφαν το εξάισιον τούτο τερατούργημα.

Τη Τρίτη ημέρα αφ` ου απεκεφαλίσθη ο Μάρτυς, εδόθη προσταγήν το λείψανον να μη δοθή εις

τους χριστιανούς, αλλά να ριφθή εις την θάλασσαν' όμως ο Άγιος Θεός ωκονόμησεν και με κάποιους μυστικούς τρόπους, του δημίου καλώς διατεθέντος, το διεβίβασαν εις το νησί της Πρώτης, και συμπάροντος του δημίου, και παραθαρρύνοντος, το ενταφίασαν μέσα εις τον ναόν του μοναστηρίου. Και πάλιν και εδώ, με όλον όπου ήτον φόβος, όπου δεν εφυλάχθη η βασιλική προσταγή, όμως εσύντρεξαν πλήθη χριστιανών με καικια, περνώντας από το βασιλικόν σεράγι έμπροσθεν. Την άλλην ημέραν κατέβη ο ηγούμενος εις την Πόλιν, διά να αναγγείλη τα συμβάντα εις τους επιτρόπους, και στραφείς εις το μοναστήριον εδιηγήθη, πως είδε και αυτός το μανδήλιον, όπου είχε τους σταυρούς, προσθείς, και ό,τι ησθάνθη, όπου εξέπεμπεν ευωδία άρρητον' και τούτο είναι αληθέστατον, και τινάς δεν ημπορεί να αμφιβάλη, πως ο Θεός εδέχθη την χύσιν των αιμάτων του δούλου του, και εδόξασε τον Άγιον του, και με την ευωδία ταύτην την πνευματικήν, και με τα εξαίσια θαύματα, όπου τελεί εκάστοτε εις τους αυτόν επικαλουμένους μετά πίστεως' εξ' ων είναι και τα ακόλουθα ταύτα, όσα εις την ημετέραν είδησιν έφθασαν.

Ωραιότατον είναι το παράδοξον εκείνο διήγημα, όπου ιστορεί δι επιστολής ο πνευματικός του Μάρτυρος παπά Αγαθάγγελος, προς τινά παπά Φιλόθεον, προεστώτα της του Αγίου Φωκά εκκλησίας, και εδικόν του πνευματικόν πατέρα' φράφει γαρ, ό,τι εις την πυρκαϊαν όπου ηκολούθησεν εις το Μπακτζαί Σαραϊ, ύστερα από το μαρτίριον, κάποιος Χριστιανός, όπου είχεν εκεί εργαστήρι σπετζιάριον, ακούοντας το γιανκίνι εις καιρόν νυκτός, εσηκώθη το ογλιγορώτερον, και επέρασε πέρα, διά να κάμη ότι δυνηθή να φυλάξη το εργαστήρι του' εις αυτόν τον σαματάν, εξύπνησαν τα παιδιά του, και η γυναίκα του εδόθη εις το να τα αποκοιμήση, και μετά ταύτα εν τοσοούτω απεκοιμήθη και αυτή. Εκεί όπου εκοιμάτο, της εφάνη πως εκτύπησεν η πόρτα, και εμβήκαν μέσα δύο νέοι ασπροφόροι, βαστώντας ο καθένας μίαν λαμπ'παδα εις την δεξιάν' οι οποίοι την ηρώτησαν, που είναι ο άνδρας σου; Αυτή τους απεκρίθη, ότι επήγεν εις την φωτιάν' απεκρίθη ο ένας εκ των δύο λέγοντας, ότι και ημείς διά την φωτιάν εκατεβήκαμεν, και ελάβαμεν μεγάλον κόπον, έως να εύρομεν καικι, και ήλθομεν να βοηθήσομεν τους Χριστιανούς και τον άνδρα σου, επειδή και αυτός με εσύντρεξεν εις αυτάς τας ημέρας. Η γυνή τους ηρώτησε, και πόθεν είσθε εσεείς; Είμεθα είπον από το νησί' εγώ είμαι ο Δημήτριος, και αυτός είναι το Αραιτζόπουλον, όπου προ πολλών χρόνων εμαρτύρησε διά τον Χριστόν' ωστόσον το εργαστήρι σαςδε έπαθε τίποτε κακόν' πλην να ειπής τον άνδρα σου να μετανοήση, διότι μεγάλως εσκήληρνε την θείαν χρηστότητα, και έμελλε να παραδοθή από μίαν σκλάβαν, να χαθή ψυχή τε και σώματι, αν όμως μετανοήση, ο Θεός είναι εύσπλαγχνος, και τον λυτρώνει από κάθε κακόν' ας υπάγη εις το Σταυροδρόμι όπου έχω ένα παραμπαμπά να εξομολογηθή, και ας κάμη ό,τι τον διορίση εκείνος. Ταύτα μαθών εκείνος παρά της γυναικός του, επήγεν ευθύς εις τον ρηθέντα πνευματικόν, και μετά δακρύων εξομολογήθη, και αυτός είπεν εις τον πνευματικόν εκείνα, όπου είπομεν ανωτέρω, πως τον είπεν ο τζελάτης εις το νησί διά τον Μάρτυρα. Ωραιότατον είπα πως είναι το παράδοξον τούτο διήγημα, διότι, λέγει, πω έλαβον μεγάλον κόπον οι Μάρτυρες, έως να εύρουν καικι' και ότι ο χριστιανός εκείνος εσύντρεξε τον Δημήτριον εκείνας τας ημέρας, και τρόπον τινά ήτον χρεώστης εις αυτόν διά να του κάμη την ανταμοιβήν. Ποίαν συνδρομήν έκανε ο χριστιανός εκείνος, τον οποίον ο Μάρτυς εβοήθησε και σωματικά, όπου δεν άφησε να καή το εργαστήρι του, και ψυχικά όπου, ως

φαίνεται, ευρίσκετο εν οδώ απωλείας, και τον έφερεν εις μετάνοιαν. Ας καταλάβουν λοιπόν και από τούτον εκείνοι όπου κατηγορούν την τοιαύτην συνδρομήν των φιλομαρτύρων χριστιανών, ό,τι πολλά δεκτή, και πολλά αρεστή είναι εις τους θείους Μάρτυρας, και διά τούτο ως πολλά διακριτικοί και ευγνώμονες, κάνουσιν εις αυτούς εν καιρώ χρείας και περιστάσεων, την προσήκουσαν ανταμοιβήν` και ημείς, λέγει, διά την φωτίαν εκατεβήκαμεν, διά να βοηθήσωμεν τους Χριστιανούς.

Δεν αμφιβάλλομεν, πως ο καλλίνικος ούτος νέος Δημήτριος, , έλαβεν από τον Θεόν χάριν μεγάλην, και εκτελεί πολλά παράδοξα και εξαισία θαύματα` αλλά εις ημάς ενταύθα είναι άγνωστα, και διά τούτο αρκούμεθα εις αυτά όπου εδιηγήθημεν, ωσάν όπου και αυτά μόνα είναι ικανά να παραστήσουν την μαρτυρικήν χάριν όπου επλούτησε` και γαρ, ``ζω εγώ, λέγει Κύριος, αλλά η τους δοξάζοντας με αντιδοξάσω``, αυτώ η δόξα, το κράτος, και η προσκύνησις τω μόνω εν Τριάδι Θεώ ημών, εις τους ατελευτήτους αιώνας των αιώνων. Αμήν.